

DOMNULUI COSTICĂ GH. VASILIU, NOU-NĂSCUT LA 1900. DIN CORESPONDENȚA PRIMITĂ

Mihai Petru Georgescu

„Semnalele ce răsar pe neașteptate din vremi apuse, și pe care nu le-am trăit eu, mă străbat cu un fior metafizic. Mă tulbură. Declicul ivirii lor produce o secundă de confuzie între o altă lume reală și lumea de Dincolo. E secunda unei emoții enigmatice (...). E modul în care cei duși de pe lumea aceasta își retrăiesc prin mine o viață firavă dar plină de mister” (C. D. Zeletin, *Rămânerea trecerii*).

Abstract: An unprecedented family correspondence of the 19th century's beginning unveils the thoughts of a young mother who renounces the conventional journal in favor of missives – we came into the possession of 20 classical illustrated postcards – sent from her own address (strada Sfinții Voievozi No. 1, Calea Grivița 73, and then Sărindar 8) - to her barely-born son (Jan 17 1900).

In the article we have inserted the whole text of the postcards, keeping the orthography and punctuation of the original, which constitutes a veritable history of mentality page – recreating the universe of a possible „mamița” /mother and a future „d-I Goe”/Costica. The images of the postcards accompany the text, suggesting possible itineraries around the late 19 – early 20th century Bucharest.

Key words: early 20th century Bucharest, family correspondence, classical postcards, addresses: Sfinții Voievozi 1, Calea Griviței 73, Sărindar 8.

O corespondență de familie inedită, de început de secol XIX, ne dezvăluie gândurile unei tinere mame, ce renunță la jurnalul convențional în favoarea unor misive – ne-au parvenit 20 de cărți poștale ilustrate clasice – expediate pe propria-i adresă¹ (strada Sfinții Voievozi, No. 1, Calea Grivița 73, în cele din urmă Sărindar 8) – avându-l ca destinatar pe băiețelul său abia născut (în 17 ianuarie 1900).

Textul ilustratelor se constituie într-un adevărat barometru al «stării de sănătate» și al progreselor *Domnului Costică Gh. Vasiliu*. Devenim martorii ad-hoc ai botezului acestuia, sejurului la Sinaia, cântatului la muzicuță, până la vârsta scrisului/cititului în nemțește și românește.

La rândul lor, imaginile cărților poștale ne poartă prin *Bucureștii contemporani Momentelor* (1901) lui *nenea Iancu*: de la Hale, pe strada Carol I, apoi pe Calea

1. Toate cele trei imobile/adrese ale destinatarului/expeditoarei se păstrează și astăzi (str. *Sărindar* fiind redenumită *Constantin Mille*).

Victoriei, dincolo de fântâna Sărindar/Capșa, prin Piața Teatrului, spre Palatul Regal, vis-a-vis de Legația Austro-Ungară; fie prin Șelari la Banca Generală Română, peste drum de Banca Națională, pe Lipscani – Academiei, lăsând în urmă Hotel Bristol, spre Universitate, ținând Ministerul de Război, dincolo de Piața C.A. Rosetti până la *Bariera Moșilor*. Dar să dăm cuvântul² doamnei V.(asilui) I.:

1 Februarie 1900 (fig. 1)

„Sugi foarte mult și lacom. Esci neastâmpărat: nu se mai pote să-ți legăm mâinile, căci cât de strâns să fii, tot ți le scoți. Ai început de mult să ȳici: angă, când esci vesel; iar când te dore ceva, ȳici forte distinct ma. Te impresionează culorile și-ți place să-ți cânte, când adormi. V. I.”

verso: Domnului Constantin Gh. Vasiliu

Strada Sfinții Voevođi No. 1

Loco. (ștampila poștei: Bucuresci, 8 MAR 900) (fig. 2).

20 Februarie 1900 (fig. 3)

„Aȳi ȳi-a fost botezul. Ai fost tare cuminte, căci n'ai plans deloc; iar când preotul te-a cufundat în apă, fără să-ți astupe nasul și urechile, tu ȳi-ai intors capul să veȳi ce-ȳi face și în urmă te-ai scuturat singur și nu te-ai 'necat deloc. Să traesci

2. S-a păstrat ortografia și punctuația originalului.

ani mulți și tot voinic să fii, ca să fim și noi, părinții tăi, fericiți”.

verso: Domnului Constantin Gh. Vasiliu

Strada Sfinții Voevođi No. 1

Loco. (ștampila poștei: Bucuresci, 8 MAR 900).

19 Aprilie 1900 (fig. 4)

„Cântăresci 6 kilo 500 și esci de trei luni și două zile. Începi să vrei să apuci cu mânele, dar nu prea poți”.

verso: Domnului Constantin Gh. Vasiliu

Strada Sff. Voevođi No. 1

Loco (ștampila poștei: Bucuresci, 5 MAI 900).

8. Mai 1900 (fig. 5)

„Începi să te ridici bine și stai jos, când îți dă cine-va mâinile și-ți dă hai. Rîdi cu hohot și esci vesel și drăguț cu noi cei din casă; iar cu cei l-alți esci serios și te uiți curios. Nu mai vrei să stai culcat și te ceri în sus”.

verso: Domnului Constantin G. Vasiliu

Strada Sfinții Voevođi No. 1

Loco. (ștampila poștei: Bucuresci, 22 MAI 900).

I Iunie (1900) (fig. 6)

„Nu ți-am scris de mult, căci am fost ocupată. Ceea ce pot să-ți spun e că te

faci din ce în ce mai drăguț și mai deștept. Te ridici bine în sus. Când te duc unde-va, esci cuminte”.

verso: Domnului Constantin G. Vasiliu

Strada Sfinții Voevođi No. 1

Loco. (ștampila poștei : Bucuresci, 15 IUN 900).

15. Iunie. (1900) (fig. 7)

„Ești vesel și rați mult, mai ales când se aruncă jos cutia cu care te joci. Cum ne vești, întinzi brațele să te luăm. Eri te-am dus la Catherina B. care te-a găsit foarte deschețat pentru vârsta ta. Ești cuminte. Nu ne deștepți din somn; numai îți cam place în brațe și nu vrei să stai singur. Stai bine ridicat și te'ncerci să te ridici în picioare, dar nu te lăsăm. În cărucior; bați mereu cu picioarele”.

verso: Domnului Constantin G. Vasiliu

Strada Sfinții Voevozi No. 1

Loco (ștampila poștei: Bucuresci, 28 IUN 900).

30 August (1900) (fig. 8)

„Ai sosit aseră la București. Acasă ai început să plângi, mai ales când te-ai sculat din somn. Te-ai uitat de jur împrejur, speriat, te-ai învățat în casa mică din Sinaia. Privești mult tablourile”.

verso: Domnului Costică Vasiliu

Sfinții Voevođi No. 1

Loco (ștampila poștei: Bucuresci, 14 SEP 900).

26 Septemb 1900. (fig. 9)

„Esci cuminte și fôrte vesel. Te scoli, dimineața la ora 6 și până ne sculam noi, strigi mereu: ta-ta-ta pe tôte tonurile. Te ceri la mine, când me veđi; iar eri ai plâns căci am plecat de lângă tine. Când ai împlinit opt luni, ai fost bolnav din cauza dinților, acum însă ești vioiu și tare drăguț. Cunosci ceasul, tanti, fetița și ți-e dragu portul rochii”.

verso: Domnului Costică G. Vasiliu

Strada Sfinții Voevođi No. 1

Loco (ștampila poștei: Bucuresci, 15 DEC 900).

(? noiembrie 1900) (fig. 10)

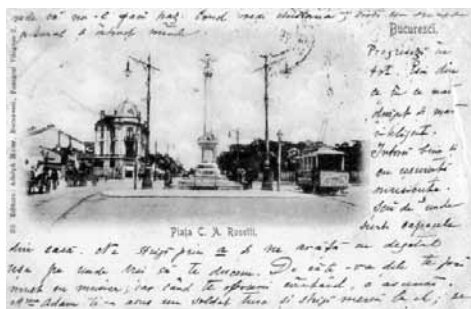
„Progresezi în tot. Esci din ce în ce mai drăguț și mai inteligent. Întorci bine și cu ușurință musicuța. Scii de unde sunt capacele din casă. Ne strigi prin a și ne

arată cu degetul ușa pe unde vrei să te ducem. De câte-va zile te joci mult cu musica; iar când te obosesci cântând, o arunci. Mme Adam ți-a adus un soldat turc și strigi mereu la el; se vede că nu-l faci haz. Când vezi chiseaua, scoți un sunet gutural și întinzi mânele”.

verso: Domnului Costica G. Vasiliu

Strada Sfinții Voevođi No. 1

Loco (ștampila poștei: Bucuresci 26 NOV 900).

17 Noembrie. (fig. 11)

„Astă-ți ai dece luni. Mănânci lapte, amestecat cu ceai. Țici tata; iar când plecăm Țici pa. Când îți Țic, du-te la pianu, mergi din altă odae drept la el. Săruți fotografia tatei și esci mult drăgălaș. Să traesci și să cresci mare”.

verso: Domnului Constantin G. Vasiliu

Strada Sfinții Voievođi No. 1

Loco (ștampila poștei : Bucuresci 5 DEC 900).

(Nedat) (fig. 12)

„Ai dormit cu noi în odae vre-o dece zile. Mare plăcere simți-am când mă strigai «mama». Te scoli singur din doue în doue ore pentru trebuințele tale; căci la 1 trebue să-ți dăm lapte”.

verso: neadresată; necirculată

(Nedat) (fig. 13)

„Ai împlinit 11 luni. Țici câte odată mama. Mănânci lapte cu sare și pesmet. Dacă te întreb ceva, Țici da, da”.

verso: Domnului Constantin Vasiliu

Sfinții Voievozi No. 1

Loco. (ștampila poștei: București 10 IAN 901).

20 Ianu. 1901. (fig. 14)

„La 17 Ianuarie 1901, ai împlinit un an. Ți-am cumpărat o rochiță albă și erai frumușel de tot. Treci din braț în braț fără a Țice nimic, încât meritai un premiu de cuminenie. Ai primit frumoase lucruri și s-a petrecut bine. Ai bătut Champagne și voiai să mai guști. Să traiesci ani mulți”.

verso: Domnului Costică Vasiliu

Sfinții Voevođi No. 1

Loco. (ștampila poștei: Bucuresci 6 FEB 901).

23 Ian 1901 (fig. 15)

„Ți-dici bine: mama, tata, gigia, papa. Umbli prin tóta casa singur și ștergi praful de pe parket și de pe mobile. Esci iute, te superi lesne, dar îți și trece. Ai trei dinți și o să-ți iasă al patrulea. Ađi a venit doctorul să te vadă și tu ai ȝis: tata”.

verso: Domnului Costica Vasiliu

Sfinții Voevođi No. 1

Loco (ștampila poștei: Bucuresci 6 FEB 901).

14 Februarie 1901 (fig. 16)

„Ți-a pus dada Menthol pe nescior, fără să veđi, și mata i-ai luat mâna și i-ai arătat să o ștergă. Dacă n'a voit, ai șters singur cu obrazul. Sugi fôrte mult și am să te'înțarc cu greu. Când te întrebam unde ai avut buba, arăți la gură și la cap, fără să te fi învățat cine-va”.

verso: Domnului Costica Vasiliu

Sfinții Voevođi No. 1

Loco (ștampila poștei: Bucuresci 5 MAR 901).

(Nedat) (fig. 17)

„Ađi, 17 martie, ai împlinit 1 an și două luni. De două ăile umblii bine de tot, cu multa siguranță. Acu te vede cine-va într'o odaie, acu într'alta. Vorbesci puțin. Ai o memorie minunată p. vrista ta. Eri séra am spus fetei care te îngrijesce să nu te îmbrace a doua ăi până ce n'oi veni eu. Tu ai înțeles și-ai ținut minte, încât când a vrut să te îmbrace ăiceai: Na, na, na mama”.

verso: neadresată; necirculată

23 Aprilie³ 1901. (fig. 18)

„Ađi e ăiua ta. Să traesci ani mulți și fericiți. Deșteptăciunea ta să-ți fie îndreptată spre bine. Mama și tata te sărută cu iubire și-ți ăicem: La anul cu sănătate”.

verso: Domnului Costica Vasiliu

Calea Grivița 73 Loco. (necirculată) (fig. 19).

15 Maiu. 1901 (fig. 20)

„Ai 6 dinți și 2 măsele. ăici papa, hopa, apa. De când ne-am mutat, te plimbi mereu în curte și esci cuminte”.

verso: Domnului Costica Vasiliu

Calea Grivița 73.

Loco. (necirculată)

26 Martie 1902. (fig. 21)

„Ai început să fii șiret. Când vrei ce-va ȃci: mamă, buba la bută; mai ete memet, bonbon mai ete? Vorbesci mult și aprôpe tot”.

verso: Domnului Co. Vasiliu

Calea Griviței No. 73

București (ștampilă poștei 9 APR 902).

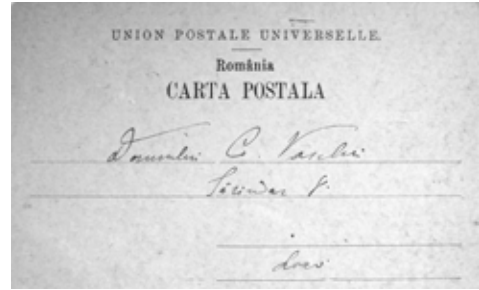
(Nedat) (fig. 22)

„Co.(stică) înțelegi foarte lesne, reții, scrii bine și cetești asemenea, atât nemțește cât și românește. Promiți că ai bună stofă în tine”.

verso: Domnului C. Vasiliu

Sărindar 8.

Loco (necirculată) (fig. 23)

Peste ani, la vârsta la care *Domnul Costică* avea să-și parcurgă corespondența de fragedă pruncie, fața Bucureștiului – nu doar grafierea numelui său, va fi suferit unele transformări: *Chibritul lui Pake*⁴ – autor Karl Storck a făcut loc *Statuii lui C. A. Rosetti*⁵ (din piața cu același nume); pe locul *Monumentului Sărindar*⁶ – ridicat cu prilejul vizitei împăratului Franz Josef I (28-30 sept. 1896) – s-a construit *Palatul Cercului Militar*⁷; vis-a-vis *Hotelul Luvru*⁸ (Sărindar colț cu Calea Victoriei) renaște (arh. Arghir Culina) din propria-i cenușă în urma incendiului din februarie 1911.

P.S.: Oricât ni s-ar părea de surprinzător, din perspectiva mentalității zilelor noastre, acest gen epistolar se pare că nu era singular atâta timp cât îl confirmă o altă corespondență, respectiv o ilustrată a domnișoarei *Ersilia Popovici*, în vizită la Vajda-Hunyad⁹, pe care și-o adresează/expediază (fig. 25) (imaginar: nefrancată,

4. Monument amplasat inițial în fața Ateneului Român pentru a aminti de fosta biserică Episcopală.

5. Realizată în anul 1902 de sculptorul Wladimir Hegel.

6. Construit pe terenul viran rămas în urma demolării în anul 1893 a bisericii Sărindar.

7. Lucrările au început în anul 1911 după planurile arh. Dimitrie Maimarolu.

8. După celebrul „*Magasin de Luvru*”, ce se afla la parterul clădirii; în prezent *Hotel Capitol*.

9. Hunedoara zilelor noastre – la anul 1909 se afla în componența Austro-Ungariei.

iar ștampila poștei este desenată – „28. Mai.(190)9) România, Bucuresci, strada Sevastopol no. 5:

Iubită Ersilie, Primesce mii de salutări din partea aceleia care se gândește la tine! De unde îți trimit aceste salutări? A! era se uit, din Vajda Hunyàd! se nu crezi

*însă draga mea că sunt nispusa. Te v'a mira pote aceasta întrebare! Nu, nu, draga mea, cuvintele **Vai! da** ... se nu crezi că e o exclamație de durere, nu te speria! E pur și simplu numele orașului. Și dacă orășelul portă un nume de un cuprins dureros se nu crezi că și eu sunt cuprinsă de vre-o suferință. Din contra eu voi zice: **Vai, da** bine mă simțesc pe aici, lângă acest frumos castel! Te săruta și doresce nemărginit a ta Ersilia". (fig. 24).*

La mai bine de un secol distanță, prin comparație, selfi-urilor zilelor noastre, narcisiste sau nu – cert egolatre, nu li se poate nega valoarea documentară ... „Où sont les neiges d'antan"?!

Bibliografie:

Zeletin, C. D., 2011, *Rămânerea trecerii*, Editura Spandugino, București.